

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **D. V.**, zastúpeného JUDr. J. F., proti odporcovi **D.**, IČO: X., zastúpenému JUDr. L. G., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu **S.**, o **mimoriadne odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 62/2008, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. novembra 2010, sp.zn. 23 Co 73/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporcu **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta rozsudkom z 24. novembra 2009, č.k. 23 C 62/2008-181 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 3 485,50 € do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. Odporcovi zároveň uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v sume 6 058,98 € k rukám právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. J. F., advokáta, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a na účet Okresného súdu Galanta súdny poplatok z návrhu na začatie konania v sume 174 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 190 ods. 1, § 193 ods. 1 písm. b/, § 196, § 203 Zákonníka práce (zákon č. 65/1965 Zb. v znení zákona 451/1992 Zb. a zákona 10/1993 Z.z.) a § 2 ods. 1, § 4 ods. 1 a § 7 ods. 1, 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľ bol v čase vzniku jeho choroby z povolania v pracovnoprávnom vzťahu u právneho predchodcu odporcu vo funkcii gumára – údržbára

v prevádzke viskózových vlákien, hodvábu, ako spriadač a bol vystavený pôsobeniu sírouhlika. Z pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 16 Cp 77/2002 súd zistil, že rozsudkom zo dňa 20. apríla 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. februára 2007 sp.zn. 4Co 480/2005 bola navrhovateľovi priznaná titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia suma 367 500 Sk. Prvostupňový i odvolací súd v uvedenom konaní dospeli k záveru, že u navrhovateľa ide o výnimočný prípad tak, ako to má na mysli ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení ku dňu 14. apríla 1988 – ku dňu zistenia choroby z povolania navrhovateľa. Výnimočnosť prípadu videli v tom, že v čase zistenia choroby sa jednalo o človeka v produktívnom veku, následne chorobou z povolania postihnutého a zbaveného možnosti využívať výhody, ktoré by mu inak ako zdravému mohli byť poskytnuté a mohol ich využívať, a to možnosti uplatnenia sa nielen v pracovnej oblasti, ale aj vo využívaní voľného času a uplatnenia osobných a rodinných záujmov. S prihliadnutím na tieto okolnosti súdy dospeli k záveru, že boli splnené podmienky na zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľa na 15-násobok, resp. na 35-násobok základného počtu bodov. Súd prvého stupňa mal ďalej preukázané z lekárskeho posudku o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia, vystaveného MUDr. M. K., že u navrhovateľa došlo v súvislosti so zhoršením jeho zdravotného stavu pre progresiu v psychickej zložke k dohodovaniu jeho následkov choroby z povolania o 200 bodov základného bodového ohodnotenia. Taktiež mal za preukázané, že ku zhoršeniu zdravotného stavu navrhovateľa došlo v priamej príčinnej súvislosti s diagnostikovanou chorobou z povolania – chronickou otravou sírouhlikom, a že takéto zhoršenie sa zdravotného stavu navrhovateľa nebolo objektívne predpokladané pri jeho poslednom posudzovaní následkov choroby z povolania na jeho sťaženie spoločenského uplatnenia, vzhľadom na závery odborného vyjadrenia doc. MUDr. I. B., PhD. Zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa v jeho psychickej zložke súd prvého stupňa posúdil ako nový, doposiaľ nepredpokladaný následok choroby z povolania, kedy na navrhovateľa bolo potrebné hľadieť ako na výnimočný prípad hodný mimoriadneho zreteľa, v dôsledku čoho bolo potrebné navrhovateľovi priznať aj mimoriadne odškodnenie v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Súd vychádzal z postupu upraveného vyhláškou č. 32/1965 Zb., ktorá v znení noviel a k nim prislúchajúcich prechodných ustanovení upravujúcich používanie skorších právnych noriem, ktorých platnosť a účinnosť inak novelami zanikla, a to tak, že bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia z poškodenia na zdraví, spôsobené pred dňom jej účinnosti a pokiaľ ide o chorobu z povolania z takejto choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom sa posudzujú podľa doterajších

predpisov (vyhl. č. 47/1995 v čl. II, vyhl. č. 19/1999 Zb. v článku V., čl. I. bod 3 aj zák. č. 437/2004 v ust. § 11). Prechodné ustanovenia noviel vyhlášky č. 32/1965 Zb. bolo potrebné, zohľadniac čas zistenia choroby z povolania 14. apríla 1988 a jej hlásenie, pri rozhodovaní o náhrade poškodenia na zdraví navrhovateľa, aplikovať vyhlášku č. 32/1965 Zb. účinnú v uvedenom čase, z hľadiska § 5 ods. 3 a § 4 ods. 1 tejto vyhlášky. Uviedol, že samotná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia, v rozsahu základného počtu bodového ohodnotenia zahŕňa odškodnenie za nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného pre uspokojovanie jeho osobných a spoločenských potrieb, alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh, teda zohľadňuje okolnosť, že poškodený je v dôsledku choroby z povolania obmedzený vo svojich možnostiach. Pri odškodnení sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku, pričom § 7 ods. 3 vyhlášky umožňuje jeho zvýšenie v celkom výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa, a to i nad stanovené najvyššie výmery odškodnenia. Mal za to, že danom prípade u navrhovateľa nastal takýto stav, keď z lekárskeho nálezov predložených už v pôvodnom konaní, nepochybne vyplynulo, že u navrhovateľa sa jeho predpoklady a schopnosti, ktoré mal pred vznikom choroby z povolania nielen zúžili, ale niektoré aj stratili. Pokiaľ išlo o uplatnený nárok, súd prvého stupňa sa v zásade stotožnil s tvrdeniami navrhovateľa, že ak u osoby postihnutej chorobou z povolania dôjde ku zhoršeniu zdravotného stavu v rozsahu, ktorý nebolo možné objektívne predpokladať pri posudzovaní jeho sťaženia spoločenského uplatnenia, a takéto zhoršenie zdravotného stavu poškodeného je hodné mimoriadneho zreteľa, je možné opätovne poškodenému priznať rozhodnutím súdu mimoriadne odškodnenie (idúc tým aj nad rámec všeobecnej zásady jednorázovosti odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia), a to v rozsahu takto pôvodne nepredpokladaných nepriaznivých dôsledkov poškodenia zdravia poškodeného na jeho život, životné úkony a uspokojovanie nielen jeho životných a spoločenských potrieb, ale aj jeho rodiny a blízkeho okolia. U navrhovateľa za takéto pôvodne nepredpokladané následky choroby z povolania súd prvého stupňa považoval navrhovateľom prezentované a v konaní preukázané neustále psychické zmeny jeho osobnosti, eskalujúce výbuchy neovládateľnej a bezdôvodnej agresivity a z toho plynúce vážne konflikty v jeho rodine, v manželstve, vedúce k úplnej strate kontaktov s najbližšími príbuznými – manželkou, deťmi, vnukmi, ako aj ku strate samostatnej existencie nielen v spoločenskom prostredí, ale aj v domácom prostredí, vedúce k zvýšenej potrebe starostlivosti tretej osoby o navrhovateľa a s tým súvisiacich finančných nárokov na zabezpečenie takejto starostlivosti. Súd prvého stupňa považoval priznanú satisfakciu vo výške 35-násobku zvýšenia bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia

vo výške 3 485,50 € za spravodlivú v pomere k následkom, ktoré choroba zmenou osobnosti navrhovateľa vyvolala. Výnimočnosť prípadu navrhovateľa odôvodňujúca zvýšenie náhrady spočívala v tom, že v čase zistenia doposiaľ nepredpokladaných následkov choroby sa jednalo o človeka vo veku, v ktorom rodinný život v kruhu najbližších, záujem o potomkov, stýkanie sa s nimi, pocit radosti zo starostlivosti o nich a pocit spolupatričnosti s rodinou, majú pre človeka veľmi pozitívny význam, hlboko ovplyvňujú jeho prežívanie obdobia blízkeho dôchodkovému veku. Pri určení miery odškodnenia zohľadnil u navrhovateľa mimoriadne zhoršenie jeho rodinného života v dôsledku progresie choroby z povolania, ako aj mimoriadne zníženie kvality prežívania aj tých najjednoduchších životných situácií, ako sú prežívanie bežného dňa, nocí, spánku a pod., postupnú stratu vnímania pozitívnych stránok života, ako aj pocit šťastia, spokojnosti, rodinnej a osobnej pohody, veselosti, stratu empatie s ostatnými členmi rodiny, úplné vyčlenenie navrhovateľa z rodinného života pre jeho neovládateľnú agresivitu, hrubo obťažujúcu jeho okolie, prežívanie pocitu hlbokkej nespravodlivosti, úzkosti a celkovej nechuti k ďalšiemu životu, úplnú stratu pocitu lásky a spolupatričnosti s rodinou, ako aj mimoriadnu emočnú labilitu v styku s tretími osobami. Súd prvého stupňa vzal do úvahy aj skutočnosť, že u navrhovateľa boli poškodené životne dôležité orgány, ako centrálny nervový systém, ako aj skutočnosť, že choroba z povolania u navrhovateľa a jej následky sú nevyliciteľné s predpokladanou tendenciou sústavného zhoršovania sa. Nárok vo zvyšku zamietol, t.j. odškodnenie na úrovni 100-násobku, ako si to uplatnil navrhovateľ, nakoľko u navrhovateľa nešlo o najťažšie následky choroby z povolania intoxikácie sírouhľikom, ktoré by odôvodňovalo vyššie odškodnenie. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie odporcu a vedľajšieho účastníka rozsudkom z 29. novembra 2010, sp.zn. 23 Co 73/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet Krajského súdu v Trnave trovy štátu 56,78 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania navrhovateľovi v sume 1 551,55 € k rukám právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. J. F. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Mal za to, že doplnené dokazovanie pred odvolacím súdom výsluchom svedkov MUDr. V. Ž., psychiatra, a MUDr. I. T., neurológa, jednoznačne podporilo závery súdu prvého stupňa o priznaní mimoriadneho odškodnenia navrhovateľovi v zmysle ust. § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb., keďže sa jednalo o prípad hodný mimoriadneho zreteľa.

V ostatnom odôvodnení odkázal odvolací súd na závery súdu prvého stupňa, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia plne stotožnil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť, konanie vo veci zastaviť a rozhodnúť o postúpení veci Sociálnej poisťovni, ako orgánu, do ktorého právomoci patrí rozhodovanie o uplatnenom nároku, alternatívne rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. a/, d/ O.s.p a § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Mal za to, že od 1. januára 2004 (t.j. od účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení) zanikla právomoc súdov na konanie a rozhodovanie o uplatnených nárokoch na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Konanie v predmetnej veci sa začalo podaním návrhu na súde dňa 14. apríla 2008, t.j. až po tom, ako právomoc súdov konať v týchto veciach zanikla. Uviedol, že nedostatok právomoci súdu namietal už v odvolacom konaní, avšak odvolací súd existenciu podmienok konania vôbec neskúmal, čím porušil ustanovenie § 103 O.s.p a s touto námietkou sa nijako nevysporiadal, v dôsledku čoho je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné a nepresvedčivé. Mal za to, že tak v prípade konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 16 Cp 77/2002, ako aj v prípade konania vedeného na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 62/2008, boli na strane navrhovateľa aj odporcu účastníkmi konania totožné subjekty a totožný bol aj predmet oboch týchto konaní – mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia navrhovateľom súdom podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. z titulu choroby z povolania zistenej u navrhovateľa. Podľa názoru odporcu prvostupňový súd nemohol rozhodnúť o ďalšom mimoriadnom odškodnení navrhovateľa, keď v konaní neboli preukázané základné predpoklady, ktorými prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil, a to zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa v čase po rozhodnutí Okresného súdu Bratislava III, vykazujúceho znaky novej škody na zdraví a z tohto zdravotného stavu vyplývajúce výrazné zhoršenie spoločenského uplatnenia navrhovateľa, ktoré by malo vykazovať určitú osobitosť (tzv. mimoriadnosť prípadu). Rovnako závažného pochybenia sa podľa názoru odporcu dopustil aj odvolací súd, keď rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdil. Namietal, že zistenia, resp. závery prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, nemajú žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní, práve naopak, sú s nimi v rozpore. Oporu vo vykonanom dokazovaní nemá podľa odporcu ani konštatovanie

prvostupňového súdu, že u navrhovateľa došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, a tým k vzniku novej škody na zdraví, ktorá nebola pôvodne predvídateľná. Odporca mal výhrady tiež proti tomu, že súd pri odškodňovaní navrhovateľa prihliadal aj na uspokojovanie spoločenských potrieb jeho rodiny a nestotožnil sa ani so spôsobom, akým prvostupňový súd dospel k výslednej, navrhovateľovi priznanej sume. Mal za to, že súdy vec nesprávne právne posúdili aj pokiaľ ide o náhradu trov konania. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Navrhovateľ navrhol dovolanie odporcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietnuť, keď mal za to, že nie sú dané dôvody dovolania a nenastali ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Vedľajší účastník sa k dovolaniu odporcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na odporcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia o existencii vady konania podľa § 237 písm. a/ a d/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. a/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

V súvislosti s otázkou právomoci súdu prejednať a rozhodnúť vec, ktorej predmetom je nárok na mimoriadne odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia v prípade, že k pracovnému úrazu došlo pred 1. januárom 2004 a návrh bol podaný na súd po 1. januári 2004, dovolací súd uvádza, že doterajšia súdna prax zastáva stanovisko, podľa ktorého aj v takomto prípade vec patrí do právomoci súdov (pozri S 27/2006). Vychádza správne zo záveru, že na sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku pracovného úrazu a iného

poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti zákona o sociálnom poistení, resp. zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, sa vzťahujú doterajšie predpisy. Vo veciach zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia nad rozsah základného bodového ohodnotenia je týmto predpisom vyhláška č. 32/1965 Zb., ktorá v ustanovení § 7 ods. 3 stanovuje, že o zvýšení odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia rozhoduje súd. Osobitný právny predpis teda ustanovuje, že takúto vec má prejednať a rozhodnúť súd v občianskom súdnom konaní. K uvedenému dovolací súd dodáva, že hoci pôvodným účelom tohto ustanovenia vyhlášky nebolo riešiť otázku právomoci súdu (v čase nadobudnutia jej účinnosti, až do 31. decembra 2003 išlo o vec vyplývajúcu z pracovných vzťahov), správnosti tejto interpretácie v súvislosti s prijatím zákona o sociálnom poistení, nasvedčuje aj nová právna úprava náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zákone č. 437/2004 Z.z., účinná od 1. septembra 2004, ktorá v ustanovení § 6 ods. 3 dáva poškodenému oprávnenie uplatniť nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nad výšku náhrady ustanovenú týmto zákonom na súde (podmienkou je, že sa podal návrh na uzatvorenie dohody a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila dohoda a neuspokojili sa nároky poškodeného).

Okrem toho súdna prax vychádza aj z názoru, že Sociálna poisťovňa rozhoduje len o nárokoch, ktoré vznikli podľa zákona o sociálnom poistení, t.j. o nárokoch vzniknutých od 1. januára 2004. Jej oprávnenie rozhodovať o nárokoch vzniknutých pred 1. januárom 2004 by bolo dané, ak by zákon o Sociálnej poisťovni výslovne stanovil, že Sociálna poisťovňa rozhoduje aj o takýchto nárokoch. Takéto ustanovenie sa však v zákone o sociálnom poistení nenachádza. Musí ale existovať orgán, ktorý o týchto nárokoch, t.j. aj o nároku na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vzniknutého pred 1. januárom 2004 rozhodne, a tým je súd.

V posudzovanej veci dovolací súd nemal dôvod v otázke právomoci sa od vyššie uvedeného stanoviska odchýliť. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v konaní nedošlo k namietanej vade v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p.

K námietke odporcu, že nedostatok právomoci súdu namietal už v odvolacom konaní, avšak odvolací súd existenciu podmienok konania vôbec neskúmal, čím porušil ustanovenie

§ 103 O.s.p., dovolací súd uvádza, že súd danosť alebo nedanosť procesných podmienok konania, teda aj právomoci súdu, skúma ex offio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania.

Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal existenciu vady podľa § 237 písm. d/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. d/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak). Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne, resp. inak.

V danej veci nejde o vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p. (*res iudicata*), nakoľko konanie vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 16 Cp 77 /2002 a konanie vedené na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 62/2008 sa navzájom odlišujú svojím predmetom. Kým predmetom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 16 Cp 77 /2002 bol nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti so škodou na zdraví spôsobenou navrhovateľovi chorobou z povolenia – chronickou otravou sírouhlikom (ku dňu podania návrhu, t.j. k 7. novembru 2002), v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 23 C 62/2008 súd rozhodoval o mimoriadnom zvýšení odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zhoršenia zdravotného

stavu navrhovateľa, ktoré nebolo možné predpokladať pri pôvodnom posudzovaní následkov choroby z povolenia na sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Odporca v dovolaní tiež namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá by odôvodňovala skutočnosť, že konanie mohlo byť postihnuté vadou podľa § 237 f/ O.s.p.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Skutkové a právne závery súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2, § 211 ods. 2, § 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Pokiaľ ide o námietku odporcu spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či správnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, tak ako namietal dovolateľ v podanom dovolaní, prípadne že by konanie bolo

postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), a dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Z dovolania odporcu vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu aj v časti týkajúcej sa výroku o trovách konania. Pokiaľ ide o túto časť rozhodnutia odvolacieho súdu, prípustnosť dovolania treba posudzovať podľa § 239 O.s.p., a nie podľa § 238 O.s.p. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré má povahu uznesenia v zmysle § 167 ods. 1 veta druhá O.s.p., a to aj v prípade, že je pojaté do rozsudku vo veci samej. Ani v takom prípade nezmení rozhodnutie o trovách konania svoju procesnú povahu, a preto z hľadiska prípustnosti dovolania treba na neho hľadiť ako na uznesenie. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale výslovne ustanovuje, že predchádzajúce odseky 1 a 2 (prípúšťajúce dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu) neplatia, ak ide o uznesenie o trovách konania.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., § 239 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie

smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. septembra 2011

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová